

PARTER

Sökande

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

Motpart

AA

DOMSLUT

Betalningsskyldighet till staten

AA ska betala en sanktionsavgift om 50 000 kr.

YRKANDEN MM

Finansinspektionen har, såsom deras talan slutligt utformats, yrkat att AA ska betala en sanktionsavgift om 60 000 kr.

AA har erkänt att han har handlat på det sätt som Finansinspektionen påstått, men har bestritt påståendet om överträdelse och yrkandet om sanktionsavgift. Han har gjort gällande att tingsrätten i första hand ska avvisa Finansinspektionens talan och i andra hand att sanktionsavgiften ska sättas ner till noll eller i vart fall bestämmas till högst 40 000 kr.

GRUNDER M.M.**Finansinspektionen***Överträdelse av förbudet mot marknadsmanipulation*

AA har på värdepappersmarknaden i Stockholm den 19 oktober 2018 handlat aktier i bolaget ESEN eSports AB (eSports).

Kl. 08.01.05 har han lagt en säljorder på 4 511 aktier till pris 5,84 kr per aktie. Säljorden har legat kvar i orderboken under hela dagen utan att ha omsatts.

Kl. 11.22.55 har han lagt en köporder om 1 103 aktier till pris 5,68 per aktie. 1 100 aktier har omedelbart omsatts i två delavslut om 600 respektive 500 aktier till pris 5,18 kr respektive 5,20 kr per aktie, medan resterande tre aktier har gått in i en sk. circuit breaker (en 60 sekunder lång aktion till följd av att priset kraftigt avvek från föregående transaktion). Kl. 11.23.55 har resterande tre aktier gått till avslut till pris 5,68 kr per aktie. Avslutet om tre aktier avvek från senast betalad kurs och flyttade upp priset på aktien med ca 9,2 procent.

AA köp om tre aktier har gett eller kan förväntas ha gett falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på aktien. Den utförda

transaktionen är därför otillåten enligt artiklarna 12.1 a och 15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk m.m. (MAR). Eftersom sanktionsföreläggandet inte har godkänts av AA har talan väckts vid Stockholms tingsrätt om att sanktion ska beslutas enligt lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till MAR (kompletteringslagen).

Sanktionsavgiftens storlek

Omständigheterna kring överträdelsen talar för att sanktionsavgiften bör ligga kring normalbeloppet för handel med små volymer aktier. Det finns inte några försvårande eller förmildrande omständigheter som påverkar sanktionsavgiftens storlek.

Med hänsyn till ärendets handläggningstid har den yrkade sanktionsavgiften justerats från 70 000 kr till 60 000 kr.

Frågan om preskription

Preskriptionsfristen för sanktionsavgift regleras genom kompletteringslagen. Enligt denna får ett ingripande ske om sanktionsföreläggande har delgetts den som ingripandet riktas mot inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum. Då den aktuella överträdelsen ägde rum den 19 oktober 2018 och AA delgavs sanktionsföreläggandet den 29 juni 2020 är överträdelsen inte preskriberad.

AA

Den påstådda överträdelsen

Det stämmer att han den aktuella dagen lagt en köporder om 1 103 aktier till ett högsta pris om 5,68 kr, samtidigt som han tidigare samma dag lagt en säljorder på samma aktie till ett pris om 5,84 kr. Transaktionen har dock inte varit i strid med gällande marknadsvillkor.

Fundamentet för all handel inklusive aktiehandel är att inköp sker till lägre kostnad än utpriset vid försäljning. Därför har han den aktuella dagen köpt aktier till ett lägre pris än vad han ämnat sälja samma aktie för. Efter att köpet har gått igenom så har han inte vidtagit några andra åtgärder utan låtit säljorden ligga kvar oförändrad. Han har inte spenderat några extra pengar på courtage på det sista avslutet då det ingick i ett samlat köp. Transaktionen har skett en gång utan upprepat mönster och var inte en del i något övrigt köp eller sälj som kan vara missledande eller vilseledande för marknaden.

Ett antal aktier har köpts av marknaden till 3–11 procent under det pris som hans säljorder låg ute på. Det förekom i vart fall 21 avslut (drygt 33 procent av alla ordrar) som var utförda till en kurs mellan 5,68 och 5,84 kr. Finansinspektionen har inte lagt fram något stöd för att den aktuella handeln skett missledande och har inte heller granskat eller presenterat de tidigare närmaste handelsdagarna vilka stödjer en normal handel.

En enskild transaktion kan inte vara missledande då all information har givits marknaden simultant samt ögonblickligen. Det aktuella köpet avser en enstaka transaktion som utförts på en icke känslig tidpunkt och har direkt kunnat avläsas i marknaden i såväl volym, antal och tidpunkt simultant och omgående på samtliga aktiehandlares skärmar oavsett val av plattform. Eftersom all data har funnits tillgänglig har ingen kunnat missledas om pris, tillgång eller utbud.

Sanktionsavgiftens storlek

Finansinspektionens talan saknar proportion till påstådd överträdelse. Vid val av ingripande ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Finansinspektionen har anfört att begärd sanktionsavgift utgör ett slags normalbelopp. En sanktionsavgift på denna nivå är likställt med mål där grövre överträdelser med enpetare skett efter tidigare förseelser där personen också varnats, vid upprepade köp, eller där personer återkommande köpt till ett pris och sedan direkt sänkt sitt säljpris till en nivå under det köpta priset. Hade Finansinspektionen jämfört den påstådda överträdelsen med sådana allvarligare fall borde det ha föranlett Finansinspektionen att själva jämka sanktionsavgiften till en avsevärt lägre nivå.

Därutöver ska såväl förmildrande som försvårande omständigheter beaktas vid bedömningen av en överträdelses allvar och sanktionsavgiftens storlek. I aktuellt mål har den påstådda överträdelsen skett en enda gång, vid en tidpunkt som inte kan anses vara en tid då det finansiella systemet är särskilt påverkbart (dvs. inte vid öppning eller stängning) och det har inte skett någon påverkan på tredje man. Därutöver har han inte vidtagit någon åtgärd för att ytterligare utnyttja den påstådda överträdelsen, han har inte varit föremål för någon liknande prövning tidigare och han har underlättat utredningen genom att alltid svara på Finansinspektionens respektive tingsrättens frågor inom utsatta ramar. Ovan omständigheter talar samtliga för att den påstådda överträdelsen ligger i eller under det lägre spannet och borde ha föranlett en varning som en första och korrigerande åtgärd.

Finansinspektionens handläggning har därutöver varit bristfällig och det har tagit drygt 32 månader från den påstådda överträdelsen till det att stämningsansökan skickades till tingsrätten utan att någon justering skett varken i talan, bevis eller liknande.

Finansinspektionens handläggningen gränsar till myndighetsmissbruk och den strider mot den grundläggande rätten till en prövning inom skälig tid. I tidigare fall har Finansinspektionen jämkat sanktionsavgiften med 50 procent efter en handläggningstid om 24 månader med hänsyn till den grundläggande rätten till en prövning inom skäligt tid (se FI Dnr 19-14892).

Sammantaget finns det i aktuellt mål skäl att sätta ned sanktionsavgiften till noll eller i vart fall bestämma sanktionsavgiften till högst 40 000 kr.

Frågan om preskription

Han delgavs stämningsansökan efter mer än två efter den aktuella händelsen. Sanktionsavgiften är därför preskriberad.

UTREDNING OCH HANDLÄGGNING

Finansinspektionen har som bevisning åberopat avsluts- och orderlistor, kontrolluppgift samt utdrag från Spotlights handelsregler.

Målet har med stöd av 45 kap. 10 a § första stycket 3 rättegångsbalken avgjorts utan huvudförhandling.

DOMSKÄL**Utgångspunkter för prövningen***Allmänt om Finansinspektionens möjligheter att ingripa*

I de fall då Finansinspektionen ingriper mot en överträdelse av förbudet mot marknadsmanipulation prövas det enligt 5 kap. 19 § första stycket kompletteringslagen genom sanktionsföreläggande. Ett ingripande får enligt 5 kap. 14 § första stycket bara ske om sanktionsföreläggandet har delgetts den som ingripandet riktas mot inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum. Av 5 kap. 19 § tredje stycket framgår att om den som sanktionsföreläggandet riktar sig mot godkänner föreläggandet gäller beslutet som ett domstolsavgörande som har vunnit laga kraft.

Finansinspektionen får, men är inte skyldig att, enligt 5 kap. 17 § kompletteringslagen avstå från ingripande bland annat om överträdelsen är ringa eller ursäktlig. Uttrycket ”ringa” ska förstås som att det rör sig om bagatellartade överträdelser. Med begreppet ”ursäktlig” åsyftas t.ex. att det är uppenbart att överträdelsen begåtts av förbiseende (prop. 2016/17:22 s. 391).

Om ett sanktionsföreläggande inte godkänns inom den tid som anges i föreläggandet får Finansinspektionen enligt 5 kap. 21 § väcka talan vid Stockholms tingsrätt om att

sanktioner ska beslutas. Enligt 6 kap. 3 § ska, om inget annat anges i nämnda lag, vad som i allmänhet är föreskrivet om mål som rör allmänt åtal för brott där det inte är föreskrivet svårare straff än böter gälla för talan.

Preskriptionstid för sanktionsavgifter som prövas vid Stockholms tingsrätt

En sanktionsavgift enligt kompletteringslagen kan jämföras med den straffrättsliga påföljden böter (se prop. 2016/17:22 s. 102 f.). Stockholms tingsrätt har tidigare gjort olika bedömningar i frågan om delgivning av sanktionsföreläggande är preskriptionsbrytande (se t.ex. mål B 3291-19, B 14216-20 och B 2017-21). Domarna är överklagade och målen handläggs för närvarande i Svea hovrätt (se mål B 11523-20, B 2126-21 och B 12801-21¹). Det saknas i övrigt så vitt känt vägledande avgöranden från högre rätt. Tingsrätten gör härvid följande överväganden i aktuellt mål.

Avgörande för när preskription av en sanktionsavgift inträder är om de ovan refererade bestämmelsen i 5 kap. 14 § kompletteringslagen ska betraktas som preskriptionsbrytande även när talan väckts i domstol. I den utredning som föregick kompletteringslagen föreslogs motsvarande bestämmelse ha den lydelsen att en ”sanktionsavgift får tas ut bara om beslutet, föreläggandet eller stämningsansökan har delgetts den som sanktionsavgiften riktas mot inom två år från den tidpunkt då överträdelsen skedde” (SOU 2014:46, s. 476). Regeringen har i den slutliga formuleringen av 5 kap. 14 § kompletteringslagen uttryckligen frångått utredningens förslag att inkludera såväl ”beslutet” som ”stämningsansökan” i lagtexten. Omformuleringen motiverades med att den normala ordningen är att preskriptionsfristen för Finansinspektionens beslut om sanktion kan brytas vid en tidigare tidpunkt än vid själva beslutet. Tidsfristen bestämdes mot bakgrund av detta till två år och bryts när den sanktionen riktas mot delges ett sanktionsföreläggande. (Prop 2016/17:22 s. 255 f.) Mot bakgrund av förarbetena till bestämmelsen finner tingsrätten att lagstiftarens avsikt varit att delgivning av ett sanktionsföreläggande inom två år efter överträdelsen ska ha preskriptionsbrytande verkan, även för det fall att vad som föreläggs i ett senare skede blir föremål för prövning i domstol.

---

¹ Prövningstillstånd har ännu inte meddelats.

I förarbetena har även observerats (prop. 2016/17:22 s. 102 f) att de administrativa sanktionsavgifterna kan anses ha straffrättslig karaktär enligt Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (EKMR). Tingsrätten delar denna bedömning. Att sanktionsavgifter har straffrättslig karaktär medför att tingsrätten har att bedöma dessa enligt de straffrättsliga principer som kan härledas ur EKMR. Av särskild betydelse är kravet på uttryckligt lagstöd för straffrättsliga sanktioner, den så kallade legalitetsprincipen, vilken kan härledas ur artikel 7.

Legalitetsprincipen innebär bland annat att tillämpningen av en straffrättslig bestämmelse inte till nackdel för den tilltalade får utsträckas över vad dess ordalydelse medger (analogiförbudet). Legalitetsprincipen hindrar dock inte att en straffbestämmelse tolkas enligt vedertagna grundsatser så att dess rätta mening utröns. (se exempelvis NJA 2018 s 1103 p. 11–13.)

Tingsrätten har därmed att bedöma om lagstiftarens avsikt, utan att göra våld på språket, framgår ur kompletteringslagens ordalydelse. Av lagtexten framgår att Finansinspektionen har två år på sig att delge ett beslut om sanktionsföreläggande, att ett sanktionsföreläggande innebär att den som ingripandet riktas mot föreläggs att inom viss tid godkänna ett beslut om ingripande och att Finansinspektionen får väcka talan vid Stockholms tingsrätt om sanktionsföreläggandet inte godkänts inom denna tid. Då ett sanktionsföreläggande tillsammans med föreläggande om viss tid att inkomma med godkännande kan överskrida två år framgår av ordalydelsen att Finansinspektionen bemyndigas att väcka talan vid Stockholms tingsrätt mer än två år efter överträdelsen, under förutsättning att sanktionsföreläggandet delgivits inom två år. Tingsrätten finner därför att lagstiftarens avsikt, att delgivning av sanktionsföreläggande har preskriptionsbrytande verkan, rymms inom lagens ordalydelse.

För det fall ett sanktionsföreläggande om sanktionsavgift delgivits inom den i 5 kap. 14 § stadgade tiden preskriberas sanktionsavgiften först då så kallad absolut preskription inträder. I avsaknad av regler om absolut preskription i kompletteringslagen tillämpas, i enlighet med 6 kap. 3 § kompletteringslagen, brottsbalkens regler. En sanktionsavgift

enligt kompletteringslagen kan jämföras med den straffrättsliga påföljden böter (se prop. 2016/17:22 s. 94 och jfr a.a. s. 103). Enligt 35 kap 6 § p. 1 brottsbalken får påföljd för brott som endast kan ge böter inte dömas ut för det fall den misstänkte inte har häktats eller erhållit del av åtal när fem år förflutit sedan överträdelsen. Även om Finansinspektionen inom två år efter överträdelsen delgett sanktionsföreläggandet får således sanktionsavgift inte dömas ut för det fall den misstänkte inte erhållit stämningsansökan inom fem år efter överträdelsen.

Förbudet mot marknadsmanipulation

Av artiklarna 12.1 a och 15 i MAR framgår att utförandet av en transaktion, läggandet av en handelsorder eller annat beteende som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på ett finansiellt instrument är marknadsmanipulation och otillåtet. Det räcker således att transaktionen, när den genomfördes, kunde förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris. Det krävs inte uppsåt eller oaktsamhet för att en överträdelse ska kunna konstateras. Huruvida transaktionen genomförts med uppsåt eller oaktsamhet kan dock, i begränsad utsträckning, påverka graden av ansvar vid fastställandet av sanktionen. Från förbudet mot marknadsmanipulation har i MAR gjorts undantag för fall då det är visat att transaktionen utförts av legitima skäl och stämmer överens med godtagen marknadspraxis som fastställts i enlighet med artikel 13 MAR. Båda kraven måste vara uppfyllda för att undantaget ska gälla. Den behöriga myndigheten i Sverige, Finansinspektionen, har inte fastställt någon sådan praxis. Eftersom det inte finns någon etablerad godtagen marknadspraxis är undantaget om transaktionen utförts av legitima skäl inte tillämpligt.

En överträdelse av förbudet mot marknadsmanipulation kan medföra att Finansinspektionen ingriper eller att åklagaren inleder en förundersökning.

Sanktionsavgiftens storlek

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av subjektivt ansvar. Därutöver ska vissa försvårande och förmildrande omständigheter beaktas. Avslutningsvis ska hänsyn tas till den berörda personens finansiella ställning och den vinst som denna har erhållit till följd av överträdelsen. (Se 5 kap. 15 och 16 §§ samt 18 § kompletteringslagen.)

Av skälen till MAR och förarbetena till kompletteringslagen framgår att syftet med lagstiftningen har varit att avgiftsnivåerna generellt sett ska höjas och att sanktionsavgifterna måste ha en avskräckande effekt.

Sanktionsavgiften för överträdelser i form av en begränsad handelsorder på en enstaka aktie som påverkar kursen utan att motsvara verklig förändring av tillgång och efterfrågan, s.k. enpetare, ska som utgångspunkt bestämmas till mellan 40 000 och 140 000 kr. En sanktionsavgift på 70 000 kr utgör normalbelopp vid avsaknad av förmildrande eller försvårande omständigheter, men en helhetsbedömning får göras i det enskilda fallet. (Se ”Enpetarna I–III” NJA 2020 s. 858.)

Omständigheter i det aktuella fallet*Har sanktionsavgiften preskriberats?*

AA har på värdepappersmarknaden i Stockholm den 19 oktober 2018 handlat aktier i bolaget eSports. AA delgavs ett sanktionsföreläggande avseende handeln den 29 juni 2020, det vill säga ett år och åtta månader efter den påstådda överträdelsen. Finansinspektionen ansökte den 15 juni 2021 om stämning vid Stockholms tingsrätt i rubricerat mål. AA delgavs stämningen den 5 juli 2021, det vill säga nästan två och ett halv år efter den påstådda överträdelsen.

AA har således delgivits sanktionsföreläggandet inom två år efter överträdelsen i enlighet med 5 kap. 14 § kompletteringslagen, med preskriptionsavbrott som följd. Han har vidare delgivits stämningsansökan inom fem år efter överträdelsen i enlighet med 35 kap. 6 § brottsbalken. Sanktionsavgiften har således inte preskriberats.

Ska AA betala en sanktionsavgift?

AA har vidgått att han genomfört den aktuella transaktionen på sätt som har gjorts gällande av Finansinspektionen, vilket också stöds av utredningen i övrigt.

AA har invänt att hans transaktion har gjorts utan syfte att manipulera kursen. Som redogjorts för ovan krävs varken uppsåt eller oaktsamhet för att en överträdelse ska kunna konstateras. Tingsrätten konstaterar dock att han samtidigt som han lagt köpordern haft en säljorder liggandes på fler aktier än vad han velat köpa. Enligt tingsrätten talar det aktuella tillvägagångssättet starkt för att AA handlande syftade till att höja kursen för att underlätta för en försäljning på en högre nivå än det som följer av en normal och marknadsmässig efterfrågan i aktien. Prishöjningen har därför inte motsvarat ett faktiskt ökat intresse för aktien och andra aktörer på marknaden kan därför ha riskerats att vilseledas av hans köp. Det faktum att hans säljorder inte ledde till något avslut påverkar inte den bedömningen.

Tingsrätten anser att det mot denna bakgrund är utrett att AA genom sitt agerande har överträtt förbudet mot marknadsmanipulation. Agerandet kan enligt tingsrätten inte anses ringa eller ursäktligt och det föreligger inte i övrigt några särskilda skäl för att avstå ett ingripande mot honom (se 5 kap. 17 § kompletteringslagen). Det betyder att AA ska betala en sanktionsavgift.

Sanktionsavgiftens storlek

AA har lagt en köporder som efter tre delavslut påverkat det senaste betalda priset för aktien med 9,2 procent. Av utredningen har det dock inte framkommit att transaktionerna har lett till etablering av ett referenspris eller någon annan bestående

påverkan på prisbilden samt att det inte har skett i anslutning till öppning eller stängning av börser. Utredningen visar inte heller att AA tidigare varnats för liknande beteenden eller tidigare begått en överträdelse. Han har dock samtidigt som han lagt köpordern haft en säljorder liggandes vilket som ovan redogjorts för starkt talar för att agerandet var uppsåtligt vilket kan påverka graden av ansvar.

Omständigheterna kring överträdelsen talar i förevarande fall vid en sammantagen bedömning för att sanktionsavgiften bör ligga kring normalbeloppet om 70 000 kr (jfr p. 23–25 i mål I, ”Enpetarna I–III” NJA 2020 s. 858).

Handläggningen hos Finansinspektionen har dock dragit ut på tiden. Även om det inte inneburit att talan har preskriberats har talan inte väckts förrän närmare tre år efter överträdelsen och närmare två år efter det att AA delgavs det aktuella sanktionsföreläggandet. Detta bör betraktas som en förmildrande omständighet när sanktionsavgiften bestäms (jfr prop. 2016/17 s. 225). Finansinspektionen har med hänsyn till ärendets handläggningstid valt att justera ned den yrkade sanktionsavgiften från 70 000 kr till 60 000 kr. Tingsrätten anser att vid en så lång tidsutdräkt som det är fråga om i aktuellt mål finns det skäl att sätta ned sanktionsavgiften ytterligare.

Vid en samlad bedömning finner tingsrätten skäl att bestämma sanktionsavgiften till 50 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, [bilaga 1](#), (TR-01)

Överklagande riktas till Svea hovrätt men ska ha kommit in till tingsrätten senast den 7 december 2021. Prövningstillstånd krävs.

Alexander Ramsay